

Marlene Edh Solander, 47, är hjärnan bakom EU-projektet Hörselskadade till arbetsmarknaden där deltagarna får hjälp att komma tillbaka till arbetslivet. Utifrån egna erfarenheter av arbetslöshet och utbrändhet i kombination med nedsatt hörsel och tinnitus vet hon vad som krävs.

– Det behövs ett bättre samarbete i samhället, hörselskadade som behöver stöd och hjälp ska inte behöva kastas hit och dit.

Förutom jobbet som projektledare är unghästen Latte en stor del av Marlenes liv. Ridningen ger avkoppling och är en stor hjälp när tinnitusen blir för svår.

TEXT: TOVE LILIEQUIST FOTO: PETER HAMBERG

En hjälpanande hand ut i arbetslivet

PÅ STALLBACKEN trivs Marlene, gammal hästtjej som hon är. Det är också där vi träffas, närmare bestämt i stallet Björkbackegård i Baggböle någon mil utanför Sundsvall. Här är hon och hästen Latitud XI, i vardagligt tal kallad Latte, inlogerade för två dagars träning med en instruktör från Hälsingland.

Marlene började rida redan som 11-åring och i perioder har hon tävlat i dressyr. Innan hon skaffade Latte blev det av olika skäl ett uppehåll med ridningen på hela 15 år. Men sedan några år tillbaka är Marlene tillbaka i sadeln och målet är att träna upp 3,5-åringen Latte i dressyr.

– Jag saknade hästlivet i många år. Hästar ger avkoppling och det är kroppspråket som gäller.

Marlene jobbade tidigare som frisör med egen salong i Göteborg. Efter en flytt till Sundsvall arbetade hon även en tid med försäljning av hårprodukter. Båda jobben är typiska serviceyrken där närvaron gentemot kunderna måste vara total. Ett arbete som tog mycket av hennes energi och som blev mer tröttsamt i takt med att hennes hörselskada försämrades under årens lopp. Till slut blev Marlene utbränd och sjukskriven.

– Utbrändheten hade mycket att göra med att jag alltid var tvungen att satsa 100 procent både på att höra och på att sortera det jag hört. Även om man säger till att man är hörselskadad så hjälper det inte alltid. Jag är dessutom väldigt serviceinriktad

och har svårt att säga nej, förklarar Marlene.

När hon blir stressad förvärras också tinnitusen som hon haft sedan 19 års ålder.

– Jag har blivit bättre på att hantera stress i dag, det är något som jag har tränat upp.

Efter sjukskrivningen följde ett kortare jobb som ekonomi-assistent och därefter gick Marlene arbetslös i ett år. Då växte en idé om att gå ut och informera om hörselskador fram.

Företaget MEDSOL startades med målet att åka runt på andra företag och utbilda dem om hörselskadades villkor.

– Det finns en del okunskap bland arbetsgivare och de vet alldeles för lite om hur det är att vara hörselskadad och om den teknik som kan användas för att underlätta på arbetsplatsen. Vi finns ju överallt och varför ska hörselskadan vara ett hinder när det finns teknik?

Flera har fått nya jobb

Marlenes företagsidé utvecklades efter ett tag till ett EU-projekt som startade i december förra året. Projektet är på ett år och har gjorts i samarbete med HRF:s distrikt i Västernorrland. Arbetsförmedlingen och Försäkringskassan är medfinansierare i projektet. Som projektledare har det varit Marlenes uppgift att coacha och handleda nio arbetslösa och sjukskrivna personer med

forts. —

MARLENE EDH SOLANDER

FÖDD: 1960.
BOR: i Sundsvall.
YRKE: projektledare.
FAMILJ: man och 14-årig son.
INTRESSEN: astrologi, bilkörning (gärna fort), heminredning, läsa, meditera, ridning.
HÖRSELSKADA: barndomshörselskadad, är numera gravt hörselskadad och bär två hörapparater.
ÖVNING: leder EU-projektet Hörselskadade till arbetsmarknaden, läs mer på www.medsol.se

”Ibland är det lättare om någon annan pratar för en. Men jag kan inte göra allt för dem, jag måste få dem att våga själva också.”

hörselskada i deras jobbsökande.

– Över hälften har fått jobb, så jag är jättenöjd! berättar Marlene som i projektet har gjort personliga analyser och intervjuer med deltagarna.

Hon har också tittat på deras tidigare arbetslivserfarenhet och vad varje deltagare klarar av utifrån sin hörselskada. Sedan har Marlene matchat dem med lämpliga företag. För det mesta har hon själv tagit kontakt med företagen.

– Ibland är det lättare om någon annan pratar för en. Men jag kan inte göra allt för dem, jag måste få dem att själva våga också.

De som har kunnat gå tillbaka till samma typ av jobb som tidigare har gjort det fast under andra förutsättningar, till exempel när det gäller arbetsmiljö. Deltagarna har kunnat ringa Marlene i princip när som helst på dygnet när de har behövt stöd.

– Det de har varit mest nöjda med är den personliga kontakten och supporten, att de alltid kan ringa mig.

Tekniken ett måste

Obefintliga eller dåligt fungerande tekniska lösningar är ett hinder som många hörselskadade kan möta i arbetslivet. Marlene tycker att arbetsgivare och myndigheter brister på den fronten.

– Försäkringskassan erbjuder hellre förtidspension än lägger pengar på teknik.

När det väl finns teknik bör den utnyttjas till fullo och hon uppmanar därför alla hörselskadade att sätta press på sina arbetsgivare så att det fungerar bra.

– Tyvärr måste man som hörselskadad själv ligga på så att slingan kollas och att allt fungerar på konferenser och liknande.

I dag är Marlene gravt hörselskadad och därmed beroende av många tekniska prylar. Vid bordet i stallets lilla cafeteria hänger hon vant på sig halsslingan när mobilen ringer. Men när hon ska justera en av hörapparaterna för att kunna använda sitt FM-

system är olyckan framme och den går sönder. Maken som också sitter med vid intervjun får rycka in och göra en provisorisk lagning med lite tejp. Marlene tar det hela med ro, det får bli en tripp till hörcentralen.

Marlene är uppvuxen i en släkt med många hörselskadade och under skoltiden gick hon i hörselklass under de första sex åren.

– Det var en väldigt bra grund. Jag tycker att det är en fördel att sätta barnen i en skola för hörselskadade.

Hennes son har arvt hörselskadan och går nu på Kristinaskolan i Härnösand, vilket både han och Marlene är väldigt nöjda med. Samtidigt har hon alltid själv verkat i den hörande världen och haft hörande kompisar. Hörapparat var inte aktuellt förrän vid 26 års ålder, trots att hon har haft sin hörselskada sedan födseln. En orsak var att hörselskadan innan dess hade varit så pass lätt att en traditionell hörapparat inte var till någon hjälp. Men Marlene erkänner också att det delvis berodde på fåfänga, hon tyckte inte att det var snyggt med hörapparat. Att vänja in sig tog flera år.

– Det var tröttsamt i början och jag hade den aldrig på kvällarna. Jag klarade mig bra när jag var ute på krogen och dansade ändå eftersom jag inte blev lika störd av allt ljud som de hörande.

Står för sin hörselskada

Numera har Marlene accepterat att hörapparaterna och de andra tekniska hjälpmedlen är en förutsättning för att hon ska kunna leva ett bra liv. Hon drar sig inte för att berätta om sina förutsättningar för omgivningen.

– I dag står jag för min hörselskada och jag ställer höga krav på omgivningen. Det är det enda sättet att öka kunskapen om hörselskador och den teknik som jag inte kan vara utan.

Tidigare satt Marlene i styrelsen för Hörselskadades förening i

Sundsvall-Timrå, men hon trivs bättre med att jobba med hörsel-frågor i arbetslivet.

– Jag passar bättre som projektledare eftersom jag har så mycket drivkraft och idéer. Men jag arbetar utifrån HRF:s riktlinjer och har gått flera kurser inom förbundet som varit värdefulla i mitt arbete med projektet.

Snart är projektperioden slut och Marlene kommer att ägna de sista månaderna åt utvärdering. Men hon jobbar också på en ny modell för arbetet och hoppas på en fortsättning. En förutsättning är att det kommer in fler aktörer och stöttar projektet.

Vill kombinera hörsel och hästar

Samtidigt lockar även andra banor. I sommar blir det en ridledarutbildning och Marlene skulle gärna kombinera sitt hästintresse med hörselfrågorna. När hon rider på träning använder hon sitt FM-system för att kunna höra instruktioner, men hon vet inte om det behövs dispens för att få använda ett sådant på tävling.

– Man rider ju inte med öronen, men vad gör man med tekniken när man rider fel och domaren behöver prata med en? undrar Marlene.

I framtiden hoppas hon kunna samla hörselskadade ryttare från hela landet till träffar där de kan diskutera den här typen av frågor. Till dess har Marlene fullt upp med sin egen häst. Så fort intervjun är avslutad är det dags att gå ut till Latte i boxen och förbereda inför dagens träning.

– Han är lite busig och sparkar bakut ibland, men när han väl jobbar är han samarbetsvillig och klok. Latte är en mycket personlig häst, helt enkelt underbar, säger Marlene och ler stolt. ●

Dina förmåner som medlem i HRF

Som medlem i HRF har du möjlighet att utnyttja en rad förmånliga rabatter och erbjudanden.

Rabatt på telefoner hos HRF Hörteknik. Alla HRF-medlemmar får nu 5 procent rabatt på telefoner hos HRF Hörteknik AB. Telefonerna är speciellt anpassade för hörselskadade, med bra ljud, teleslinga med mera. För mer information och beställning: HRF Hörteknik, tel 08-457 55 00 eller www.hrfteknik.se

Barn- och ungdomsförsäkring. HRF-medlemmar kan teckna sjuk- och olycksfallsförsäkringar för barn, utan föregående hälsoprövning av barnet. För mer information: www.folksam.se eller närmaste Folksam-kontor.

Medlemsförsäkring. Medlemmar omfattas av HRFs olycksfallsförsäkring hos Folksam när de deltar i verksamhet anordnad av HRF.

Billigare mobiler. HRF-medlemmar får rabatt hos Dialect vid köp av olika telefonprodukter, till exempel mobiltelefoner med tillbehör. För mer information: Dialect, tel 020-42 02 02, www.dialect.se

Billigare resor/hotell. HRF-medlemmar har rabatt på resor med Tallink Silja till Helsingfors, Åbo, Tallin och Riga samt specialpris på Tallink Siljas hotell. För information/bokning: Tallink Silja, tel 08-22 21 40 (privatresa), tel 08-22 08 30 (grupp/konferensresa). Uppge medlemsnummer och HRFs avtalsnummer: 11 66 05 10.

Billigare hotell. HRF-medlemmar har rabatt hos Scandic-hotell. Hotellen har satsat på tillgänglighet. För mer information om anpassningar för hörselskadade samt bokning: tel 08-517 517 00 eller www.scandic-hotels.se. Uppge HRFs avtalsnummer: D 359 118 544.

För mer information om medlemsförmåner gå in på: www.hrf.se/medlem. Många föreningar har egna, fina rabatterbjudanden, framför allt på hörapparatbatterier.

Prata med din förening!

